

PRÁVO DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

PRÁVO ZLEPŠOVATELSKÉ

*Snímky slouží k orientaci posluchačů přednášek
a k činění si poznámek.
Nenahrazují přednášky, učebnice ani cvičebnice.*

verze 1.3 (2007)

© Ivo Telec, 2006

2

TEMATICKÝ OBSAH

1. Účel
2. Pojem
3. Předmět
4. Vznik práva
5. Nabídková povinnost
6. Využívací právo zaměstnavatele

3

ZLEPŠOVÁKY
A PŘIPOMÍNKY
ZDE

4

PŘÍKLAD: Právník zlepšovatel

Podnikový právník, původním vzděláním manažer, vymyslel provozní zdokonalení chodu zaměstnavatelova podniku.

Spočívalo v úspoře dosavadních nákladů, a tím i ve zlepšení konkurenceschopnosti.

5

ÚČEL

- ✓ ochrana duševního vlastnictví
- ✓ ochrana hospodářského prostředí zaměstnavatele
- ✓ podpora lidské tvořivosti, zvláště technické
- ✓ podpora podnikových inovací
- ✓ zvyšování pracovní iniciativy zaměstnanců

6

ZDROJE

1. čl. 11/1-4 nebo čl. 34/1 LZPS
2. čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/92 Sb.)
3. čl. 2 viii) Smlouvy o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví (č. 69/75 Sb., ve znění č. 80/85 Sb.):
„všechna ostatní práva vztahující se k duševní činnosti v oblasti průmyslové, vědecké, literární a umělecké“
4. § 72 – 75, 85 – 86 z. č. 527/90 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích

7

Soft law:

FÚV, Zlepšovatelství. Osnova.
In: Patentový zákon a předpisy související.
Praha: FÚV 1991.

8

Z DĚJIN

■ Československo

- 1952 zák. o vynálezech a zlepšovacích návrzích
- 1957 zák. o vynálezech, objevech a zlepšovacích návrzích
- 1972 zák. o objevech, vynálezech, zlepšovacích návrzích a průmyslových vzorech
- 1990 zákon o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích

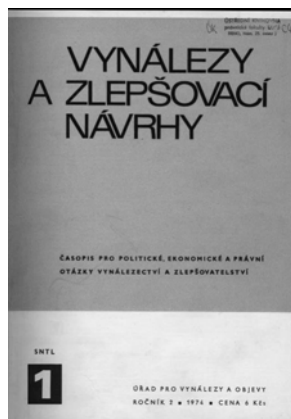
9

■ 1952 – 1990

- ✓ zlepšovatelství s politickou podporou v plánovitém (administrativně direktivním) řízení hospodářství dle sovětského vzoru
- ✓ politický kult práce
- ✓ zlepšovatelství průkazky
- ✓ podnikové útvary průmyslověprávní ochrany
- ✗ majetkové spory o odměny za využití zlepšovacích návrhů

10

11

POJEM

1. **zdokonalení známého** (*innovation*)
 - i. technické
 - ii. výrobní
 - iii. provozní
2. **řešení problémů**
 - i. bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
 - ii. životního prostředí

s **dispozičním právem** zlepšovatele
= **pánem výsledku zlepšovatele**

12

- ☛ nutný **přesah pracovního závazku** zlepšovatele

např. podnikový právník navrhne zlepšení provozu chemické výroby

13

- ✗ **výsledek práce odevzdaný zaměstnavateli**, kupř. součást obchodního majetku zaměstnavatele či složka podniku, *např. zlepšení střešní konstrukce vytvořené konstruktérem střeš ke splnění pracovního závazku konstruovat střechy*

- ☛ **pánem výsledku zaměstnavatel**

14

- **Zlepšovací návrh netýkající se oboru práce** nebo činnosti zaměstnavatele

- ☛ bez práva zaměstnavatele na jeho nabídku

např. osobní know-how zaměstnance, jehož je pánem

15

SOUBĚHY PRÁV

- **Obsahem** zlepšovacího návrhu *např.:*

- ✓ počítačový program
- ✓ vědecké dílo
- ✓ literární dílo odborné
- ✓ obchodní tajemství
- ✓ důvěrná informace
- ✓ know-how

16

PODMĚT

1. zaměstnaný zlepšovatel (člověk)
2. odvozeně zaměstnavatel
3. odvozeně třetí osoba jen, nepřijme-li zaměstnavatel zaměstnancovu nabídku zlepšovacího návrhu

17

VZNIK PRÁVA

- **Zásada neformální**
např. vyvinutím zdokonalení, vyřešením problému; srv. vznik práva autorského
- **Vyjádření výsledku ve smysly vnímatelné podobě**
např. výkresem, popisem
 - ✗ přednostní právo patentové aj.

18

POVAHA PRÁVA

- **Relativní majetkové subjektivní právo** (oprávnění), převoditelné a děditelné, zlepšovatele k nehmotnému majetku, *ex lege*
 - ✗ nakládání **předurčeno obsahem** zlepšovacího návrhu, *srv. autorské dílo*
- **Ústavně právní pojem majetku** a otevřený čl. 2 (viii) Úmluvy o zřízení SODV (1967), *srv. též know-how a tradiční vědění*

19

NABÍDKOVÁ POVINNOST

- **Nucená nabídka** zlepšovacího návrhu zaměstnavateli
 - týká-li se oboru **práce nebo činnosti zaměstnavatele**
např. zdokonalení systému předprodeje jízdenek v přepravní kanceláři zaměstnavatele, který je přepravcem

20

ABCD, s. s., sídlem v Brně, (...)
zaps. v odd. a v. (...) obch. rej., vedeného Kruží soudem v Brně

Nabídka zlepšovacího návrhu

Zlepšovatel: _____
náležitě upozorňuje zaměstnavatele na výskyt

Jedná se o náhodně objevený problém, o který zlepšovatel přemýšlí, že v něm má právo nabídnout a že by mohl být přínosným, přičemž důležitou otázkou nabídky zaměstnavatelé řeší, která by mu vznikla nepříjemnost tohoto problému

1. název zlepšovacího návrhu
2. anotace
3. informace o event. závislosti návrhu a patenta, úplatného vztahu, zejména pokud jde o výskyt návrhu nebo o předmět návrhu
4. informace o event. závislosti návrhu a obchodního tajemství
5. informace o event. závislosti návrhu autorských nebo jiných práv
6. předloha vyjádření
7. data vzniku
8. event. jiné okolnosti vzniku
9. přehled funkce zlepšovatele
10. obor práce nebo činnosti zaměstnavatele, již se zlepšovatel týká

* 17. odst. zákona č. 127/1998 Sb., o vymezení a doplnění ústavního, ve znění pozdějších předpisů
Nabídka zlepšovacího návrhu 1

21

11. popis dotazného stavu, který se zlepšovatel týká
12. popis zlepšovacího návrhu a blízká duplikát dotazného stavu
13. popis práva se zlepšovacího návrhu a vztahů mezi zlepšovatelem nebo firmou, která je nositelé práva užití předmětu ochrany (významová část)
14. popis potenciální využitelnosti zlepšovacího návrhu zaměstnavatelem (1. zaměstnavatelem, zaměstnákem, zaměstnákem nebo jinou osobou)
15. název společnosti zlepšovatele na zpracování, realizaci nebo zveřejnění zlepšovacího návrhu
16. jestli návrh, například na základě omezení stran či do výše uvedené vyjádření, způsobu nebo stavu (investičního, úplatného, časového nebo jiného) vyvolat nebo na základě informací, na základě upravení, na základě závazků aj.
17. návrh více osobám za vyjádření zlepšovacího návrhu, jestli připočet a návrh způsobu, která a který způsobí osobou
18. jiné

Příloha: _____

Zlepšovatel

V _____ dne _____

Vášeupřevzaté vyjádření k nabídce:

Nabídka zlepšovacího návrhu 2

22

PRÁVO ZAMĚSTNAVATELE NA LICENCI

- **Právo zaměstnavatele na uzavření licenční smlouvy** do 2 měsíců od nabídky o:
 1. přijetí nabídky zlepšovacího návrhu
 2. odměně za něj (**mimo odměnu za práci!**)↓
- **Využívací právo (oprávnění) zaměstnavatele** = smluvně **odvozeného** uživatele
 - ☛ **dispoziční omezení zlepšovatele**

23

- ✗ **neuzavření licenční smlouvy ze strany zaměstnavatele**
 - ☛ **neomezené dispoziční právo** zlepšovatele pro sebe nebo pro třetího
- ✗ **delikt bezdůvodného obohacení** zaměstnavatele

24

HLEDISKA PŘIMĚŘENOSTI ODMĚNY ZA VYUŽÍVÁNÍ

1. **význam pro zaměstnavatele**
např. konkurenční, propagační, pro dobré jméno
2. **přínos pro zaměstnavatele**
např. úspora energie, snížení jiných nákladů, rozšíření sortimentu zboží, zvýšení bezpečnosti práce, zlepšení životního prostředí na pracovišti
3. **náklady zaměstnavatele na zavedení**
4. jiné

25

- **Odborné posouzení** přiměřenosti výše odměny a jejího propočtu (kalkulace)
 1. odborníkem
 2. znalcem z oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady, specializace oceňování nehmotného majetku

26

SMLOUVY

1. **licenční s legálním právem** zaměstnavatele na licenci k využívání zlepšovacího návrhu týkajícího se jeho oboru práce nebo činnosti
2. **převodní bez legálního práva** zaměstnavatele na převod
3. jiná, *např. leasingová*

27

LITERATURA

FÚV, Zlepšovatelství. Osnova. In: Patentový zákon a předpisy související. Praha 1991.
Ježek, Patentový zákon. Zákon o užitných vzorech. Komentář. Praha 1998.
Muriň, Priemyselné práva a právo vyšľachtiteľov. Bratislava 2004.
Pítra, Ochrana průmyslového vlastnictví. Praha 1992/1.
Vojčík, Právo priemyselného vlastníctva. Bratislava 1998.
Vyparina, Inovácie pre podnikateľov. Bratislava 2000.
Telec, Tvůrčí práva duševního vlastnictví. Brno 1994.

29

CVIČENÍ

Telec/Rakovský/Tomančáková/Jabůrková, Praktikum občanského práva. Olomouc 2005.

30

31

Foto:
Mariánské údolí, Brno Líšeň, Morava, Česko 2007
Český ráj, Čechy, Česko 2005

32